

ZARZĄDZENIE PREZESA URZĘDU KULTURY FIZYCZNEJ I TURYSTYKI

z dnia 20 czerwca 1997 r.

w sprawie zatwierdzenia listy zabronionych środków farmakologicznych i metod uznanych za dopingowe.

(Mon. Pol. Nr 44, poz. 432)

Na podstawie art. 48 ust. 3 ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz. U. [Nr 25, poz. 113](#) i [Nr 137, poz. 639](#)) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się listę zabronionych środków farmakologicznych i metod uznanych za dopingowe, opracowaną przez Komisję do Zwalczania Dopingu w Sporcie.

§ 2. Lista, o której mowa w § 1, stanowi załącznik do zarządzenia.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezes Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki: S. S. Paszczyk

LISTA ZABRONIONYCH ŚRODKÓW FARMAKOLOGICZNYCH I METOD UZNANYCH ZA DOPINGOWE

§ 1. Niniejsza lista została opracowana przez Komisję do Zwalczania Dopingu w Sporcie przy uwzględnieniu treści rozdziału II oraz dodatku "A" Kodeksu Medycznego Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego, wydanego na podstawie Reguły 48 Karty Olimpijskiej.

§ 2. Zgodnie z ustaleniami Komisji Medycznej Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego, zwanego dalej "MKOI", przyjmuje się zasadę zakazu stosowania całych grup związków farmakologicznie czynnych, obejmujących również takie nowe związki, w których skład wchodzi środki uznane za dopingowe. Używany w treści niniejszej listy termin "związki pokrewne" oznacza substancje związane z określoną grupą środków działaniem farmakologicznym lub budową chemiczną.

§ 3. Przyjmuje się następującą klasyfikację zabronionych środków farmakologicznych i metod uznanych za dopingowe:

I. Klasy zabronionych środków farmakologicznych:

A. Środki pobudzające (Stymulanty)

B. Narkotyczne środki przeciwbólowe (Narkotyki)

C. Środki anaboliczne (Anaboliki)

1. Steroidy anaboliczno-androgenne

2. Beta-2 adrenomimetyki (beta-2 agoniści)

D. Środki moczopędne (Diuretyki)

E. Hormony peptydowe i glikoproteinowe oraz ich pokrewne.

II. Zakazane metody dopingu:

A. Doping krwią

B. Metody farmakologiczne, chemiczne lub fizyczne.

III. Środki, których użycie zabronione jest w szczególnych okolicznościach lub w niektórych dyscyplinach sportu:

A. Alkohol

B. Marihuana

C. Środki znieczulające miejscowo

D. Kortykosteroidy

E. Beta-adrenolityki (beta-blokery).

§ 4. Ustala się wykaz zabronionych środków farmakologicznych, wraz z wyjaśnieniami:

A. Środki pobudzające (Stymulanty):

amfepramon amphepramone

amfetaminil amphetaminil

amineptyna amineptine

amifenazol amiphenazole

amfetamina amphetamine

benzofetamina benzphetamine

bromantan bromantane

chlorfentermina chlorphentermine

dimetamfetamina dimetamphetamine

efedryna ephedrine

etafedryna etaphedrine

etylefryna etilefrine

etyloamfetamina etilamphetamine

fenetylina fenetyline

fenfluramina fenfluramine

fenkamfamina fencamphin

fenmetrazyna phenmetrazine

fenproporeks fenproporex

fentermina phentermine

fenylpropanolamina phenylpropanolamine

foledryna pholedrine

furfenoreks furphenorex

heptaminol heptaminol

katina cathine

klobenzoreks clobenzorex

klorprenalina clorprenaline

kofeina coffeine

kropropamid cropropamide (składnik preparatu Micoren)

krotetamid crothetamide (składnik preparatu Micoren)

mefenoreks mephenorex

mefentermina mephentermine

metamfetamina metamphetamine

metoksyfenamina metoxyphenamine

metylenedioksyamfetamina methylenedioxyamphetamine

metryloefedryna methylephedrine

metrylofenidat methylphenidate

mezokarb mesocarbe

morazon morazone

niketamid nikethamide

norenfluramina norenfluramine

parahydroksyamfetamina parahydroxyamphetamine

pemolina pemoline

pentylentetrazol pentylentetrazol

pipradol pipradol

pirowaleron pyrovalerone

prolintan prolintane

propylheksedryna propylhexedrine

pseudoefedryna pseudoephedrine

strychnina strychnine

oraz związki pokrewne.

Wyjaśnienia:

1. W przypadku kofeiny, stwierdzenie wyniku pozytywnego zależy od stężenia kofeiny w moczu. Stężenie w moczu nie może przekroczyć 12 mikrogramów na mililitr.
2. Niektóre z pobudzających związków (np. efedryna, pseudoefedryna, fenylopropanoloamina, norpseudoefedryna) często wchodzi w skład różnych preparatów stosowanych w przeziębieniach i gorączce siennej. Zawodnik nie może użyć żadnego preparatu przeciw przeziębieniu, grypie czy katarowi siennemu, zanim nie upewni się u lekarza, że preparat ten nie zawiera substancji (leku) należącej do zabronionej klasy (grupy).
3. W przypadku leczenia astmy i schorzeń dróg oddechowych dozwolone jest stosowanie beta-2 agonistów: salbutamolu i terbutaliny wyłącznie poprzez inhalację. Lekarz powinien o tym fakcie poinformować Podkomisję Kontroli Dopingu lub bezpośrednio Zespół Kontroli Dopingu.
4. Wszystkie preparaty bazujące na imidazolu są dopuszczone do stosowania miejscowego, np. oksymetazolina. Środki zwężające naczynia (np. adrenalina) mogą być podawane z anestetykami działającymi miejscowo.

Miejscowo działające preparaty na bazie fenylefryny są dopuszczone (dozwolone), np. do nosa lub do oczu.

B. Narkotyczne środki przeciwbólowe (Narkotyki):

alfaprodyna alphaprodine

anilerydyna anileridine

buprenorfina buprenorphine

dekstromoramid dextromoramide

diamorfina (heroina) diamorphine (heroin)

dihydrokodeina dihydrocodeine

dipipanon dipipanone

etoheptazyna ethoheptazine

etylmorfina ethylmorphine

fenazocyna phenazocine

hydrokodon hydrocodone

leworfanol levorphanol

metadon methadone

morfina morphine

pentazocyna pentazocine

petydyna pethidine

trimeperydyna trimeperidine

oraz związki pokrewne.

Wyjaśnienia:

1. Kodeina, dekstrometorpon, dwuwodorokodeina, difenoksylat i folkodyna są dozwolone.

2. Kwas acetylosalicylowy (aspiryna) i jego nowsze pochodne (jak diflunisal) nie są zabronione, jednak występują często w lekach złożonych zawierających zabronione substancje. To samo odnosi się do preparatów przeciwkaszlowych i przeciw przeziębieniu, które również często zawierają substancje zabronione. Nie są natomiast zabronione i mogą być stosowane jako środki przeciwkaszlowe: dekstrometorfan i folkodyna. Dozwolone jest również stosowanie difenoksylatu.

C. Środki anaboliczne (Anaboliki)

Klasa anabolików zawiera steroidy anaboliczno-androgenne (SAA) i beta-2 adrenomimetyki (beta-2 agoniści).

1. Steroidy anaboliczno-androgenne (SAA):

bolasteron bolasterone

boldenon boldenone

danazol danazol

dehydrochlorometylotestosteron dehydrochloromethyltestosterone

dehydroepiandrosteron (DHEA) dehydroepiandrosterone (DHEA)

dehydrotestosteron dehydrotestosterone

drostalon drostalone

fluoksymesteron fluoxymesterone

klostebol clostebol

metandienon metandienone

metenolon metenolone

metylotestosteron methyltestosterone

mesterolon mesterolone

miboleron miboleron

nondrolon nondrolone

noretandrolon norethandrolone

oksandrolon oxandrolone

oksymesteron oxymesterone

oksymetolon oxymetholone

stanozolol stanozolol

testosteron testosterone

trenbolon trenbolone

oraz związki pokrewne.

2. Beta-2 adrenomimetyki (beta-2 agoniści):

fenoterol fenoterol

klenbuterol clenbuterol

salbutamol salbutamol

salmeterol salmeterol

terbutalina terbutaline

oraz związki pokrewne.

Wyjaśnienia:

1. Stwierdzenie stosunku poziomu testosteronu (T) do poziomu epitestosteronu (E) w moczu zawodnika powyżej 6,0 stanowi przekroczenie dopuszczalnej normy antydopingowej, chyba że są dowody, iż wynika to z czynników natury fizjologicznej lub patologicznej, takich jak np. obniżone wydzielanie epitestosteronu, wytwarzanie androgenów przez nowotwór lub niedobór enzymów.

2. W przypadku stwierdzenia stosunku T/E powyżej 6,0 decyzją Podkomisji Kontroli Dopingu mogą być przeprowadzone dodatkowe, rozszerzone badania lekarskie oraz badania endokrynologiczne przed ostatecznym określeniem próbki kontroli dopingu. Sporządzony na tej podstawie kompletny raport zawierać będzie wyniki testów retrospektywnych i kolejnych oznaczeń laboratoryjnych moczu oraz wyniki badań endokrynologicznych.

W przypadku gdy Podkomisja nie dysponuje wynikami testów retrospektywnych, zawodnik powinien być badany bez uprzedzenia co najmniej 3 razy w ciągu 3 następujących po sobie miesięcy. Wyniki tych badań zostaną włączone do raportu. W przypadku braku współpracy zawodnika z Podkomisją, próbkę określi się jako pozytywną.

D. Środki moczopędne (Diuretyki):

acetazolamid acetazolamide

amilorid amiloride

bendroflumetiazyd bendroflumethiazide

benztiazyd benzthiazide

bumetanid bumetanide

chlormerodryna chlormerodrine

chlortalidon chlortalidone

diklofenamid diclofenamide

furosemid furosemide

hydrochlorotiazyd hydrochlorothiazide

indapamid indapamid

kwasy etakrynowy ethacrynic acid

mannitol mannitol

mersalyl mersalyl

spironolakton spironolactone

triametaren triametarene

oraz związki pokrewne.

Wyjaśnienia:

1. Leki moczopędne podane bez uzasadnienia lekarskiego, zwłaszcza w dużych dawkach, mogą powodować wiele działań niepożądanych, a przede wszystkim prowadzą do poważnych zaburzeń elektrolitowych (hiponatremii, hipopotasemii i hipomagnezemii). Ponadto, w zależności od dawki leku i drogi jego podania, mogą być powodem nagłego spadku ciśnienia tętniczego, zaburzeń rytmu serca, bólów i zawrotów głowy, a także kurczów mięśniowych.

2. Z uwagi na bardzo częste próby sztucznego zmniejszania masy ciała w celu zakwalifikowania się do niższej kategorii wagowej komisje medyczne MKOl oraz właściwych międzynarodowych federacji sportowych zastrzegają sobie prawo do pobierania próbek moczu już w czasie ważenia zawodników, a nie tylko po zakończeniu zawodów.

E. Hormony peptydowe i glikoproteinowe oraz ich pokrewne:

1. Gonadotropina kosmówkowa (HCG, human chorionic gonadotropin, choriongonadotropina)

2. Kortykotropina (hormon adrenokortykotropowy, ACTH)

3. Hormon wzrostu (STH, somatotropina, human growth hormone)

4. Erytropoetyna (EPO).

Wyjaśnienia:

1. Gonadotropina kosmówkowa to hormon o działaniu anabolicznym, fizjologicznie wytwarzany przez łożysko, w śladowych ilościach powstający poza nim. W czerwcu 1994 r. uzgodniono metodykę jego oznaczania w ramach Komisji Lekarskiej MKOl. Obecnie norma wynosi 0-10 ng/ml, chociaż w zasadzie dotyczy ona kobiet. U mężczyzn bowiem stężenie HCG 2-3 ng/ml sugeruje możliwość choroby nowotworowej. Przekroczenie stężenia 10 ng/ml powoduje oczywiście dyskwalifikację zawodnika.

2. Stosowanie kortykotropiny jest obecnie traktowane jako równoważne z doustnym, domięśniowym lub dożylnym podaniem kortykosteroidów.

3. Zabronione jest stosowanie substancji uwalniających wymienione w pkt E 1-3 hormony.

§ 5. Zakazane są następujące metody uznane za dopingowe:

A. Doping krwią

Metoda ta polega na stosowaniu krwi, preparatów krwiopochodnych lub erytropoetyny w celu innym niż uzasadniony cel leczniczy. Doping krwią polega na podaniu zawodnikowi w określonym czasie przed startem w zawodach krwi, czerwonych ciałek krwi lub preparatów krwiopochodnych

zawierających krwinki czerwone. Preparaty takie mogą pochodzić od samego biorcy (autologiczne) lub innej osoby (nieautologiczne). Transfuzja dodatkowej krwi zwiększa wydolność fizyczną zawodników, zwłaszcza startujących w dyscyplinach wytrzymałościowych, jak biegi długodystansowe (maraton), wyścigi kolarskie czy biegi narciarskie, stwarzając nierówne szanse konkurentom.

B. Metody farmakologiczne, chemiczne i fizyczne

Zabronione są manipulacje farmakologiczne, chemiczne lub fizyczne, wykorzystujące substancje lub metody, które modyfikują bądź usiłują zmodyfikować stan i charakter próbek moczu pobieranych w kontrolach antydopingowych i prowadzą w konsekwencji do zmiany wyników testów. Przykładami omawianych manipulacji są: cewnikowanie, podmienianie lub fałszowanie moczu (pobieranego do kontroli), hamowanie wydalania nerkowego, np. przy użyciu probenecidu i pokrewnych substancji złożonych oraz poprzez podawanie epitestosteronu. Jeżeli stężenie epitestosteronu przekracza 200 ng/ml, wówczas laboratorium zawiadamia Podkomisję Kontroli Doping, która wdraża odpowiednie postępowanie.

§ 6. Zabronione jest używanie następujących środków, jeżeli przepisy właściwych międzynarodowych federacji sportowych nie stanowią inaczej:

A. Alkohol

Jest zabroniony w niektórych dyscyplinach sportu, np. w łucznictwie, pięcioboju nowoczesnym, sportach motocyklowych (stałe badanie na obecność alkoholu w wydychanym powietrzu na 45 min. przed startem), szermierce. Na żądanie związku sportowego mogą być wykonywane odpowiednie badania kontrolne. Są to przede wszystkim badania zawartości alkoholu w powietrzu wydechowym lub krwi. Spożywanie alkoholu prowadzi do najczęściej spotykanego w Polsce typu uzależnienia (zarówno psychicznego, jak i fizycznego).

B. Marihuana

Jest zabroniona w niektórych dyscyplinach sportu. Testy na jej obecność mogą być wykonywane na żądanie związku sportowego. Podobnie jak haszysz marihuana jest składnikiem konopi. Długotrwałe nadużywanie marihuany prowadzi do wystąpienia psychoz toksycznych.

C. Środki znieczulające miejscowo

Stosowanie środków znieczulających miejscowo w postaci zastrzyków jest dozwolone pod następującymi warunkami:

- a) wykorzystywane są takie środki, jak bupiwakaina, prokaina, karbokaina, lidokaina i inne związki pokrewne z wykluczeniem kokainy,

b) stosowane są wyłącznie miejscowo lub dostawowo,

c) stosowane są wyłącznie w wyniku wskazań lekarskich (a wszystkie ich szczegóły, w tym rozpoznanie, dawka i sposób zastosowania, zostaną natychmiast przekazane na piśmie do Podkomisji Kontroli Dopingu).

Stosowanie tzw. blokad stawów, bez uzasadnionych wskazań lekarskich, powoduje zniesienie istotnej reakcji alarmowej, jaką jest ból, a to przyczynia się do częstych i groźnych kontuzji, np. w siatkówce, koszykówce, wioślarstwie, a zwłaszcza w piłce nożnej i boksie.

D. Kortykosteroidy

Stosowanie kortykosteroidów jest zabronione, z wyjątkiem ich podania miejscowego (w wyniku wskazań laryngologicznych, okulistycznych lub dermatologicznych), w inhalacji (astma, alergiczny nieżyt nosa) oraz wstrzyknięć miejscowych i dostawowych. Każdorazowe ich zastosowanie należy zgłosić do Podkomisji Kontroli Dopingu lub lekarzowi zawodów.

E. Beta-adrenolityki (beta-blokery)

Beta-adrenolityki reprezentują następujące przykłady:

acebutolol

alprenolol

atenolol

labetalol

metoprolol

nadolol

okspreolol

propranolol

sotalol

oraz inne związki pokrewne.

Od 1993 r. beta-adrenolityki znajdują się w grupie środków, których stosowanie podlega ograniczeniom. Stosowanie ich jest zakazane m.in.: w łucznictwie, strzelectwie, biathlonie, pięcioboju nowoczesnym, saneczkarstwie, skokach narciarskich, nurkowaniu. W innych dyscyplinach sportu testy na obecność tych leków wykonywane będą na wniosek związków sportowych, a kompetentnym podmiotem do podjęcia decyzji w tej sprawie jest Podkomisja Kontroli Dopingu.

§ 7. 1. W zamieszczonych w § 4-6 listach podano przykłady różnych środków dopingujących w celu przedstawienia poszczególnych klas zabronionych środków farmakologicznych lub metod uznanych za dopingowe. Jeżeli nie postanowiono inaczej, stosowanie każdej z substancji - także w celach leczniczych - należącej do zabronionych klas (grup) jest przekroczeniem przepisów antydopingowych, również wówczas, gdy substancje te nie są wymienione wśród przykładów.

2. Sam fakt stwierdzenia przez laboratorium obecności substancji należącej do którejkolwiek klas (grup) zabronionych, bez względu na jej ilość, wykrytej podczas kontroli przeprowadzonej na zawodach lub poza nimi, stanowi wykroczenie dopingowe, niezależnie od drogi, jaką substancja została podana, i stanowi podstawę do wszczęcia odpowiedniego postępowania w stosunku do zawodnika oraz osób uczestniczących w podaniu zabronionego środka.